

רש"י ואלו נדרים פרק אחד עשר נדרים ר"ן פד.

רעז"י

מסורת הש"ס

(א) לקמן 5: [לעיל
פא: 3] [מוספתא פ"ו],
(ג) [מכות טז: ע"ט],
(ד) דמאי פ"ד משנה ג
מכות טז:;

הגהות הב"ח

(ה) גם לעולם שאני הלא כלי' וחיבותו ישרה לך נמחק: (ו) אמר ד"ה ותהא וכו' ממשמשן וכו' וכו' הוזה לה דברים שנינו וכו' והיינו דקמי: (ז) ד"ה אלא אי אמרת וכו' דלא הו בעל ככלל וא"כ בע"כ יפר חלקו קרא"ה היינו לאחר שנתגרש משום לאמרינן וכו' הואיל ולבששתגרש וכו' ונבטצא ממחמי וכו' ומאן דפריי לא סביח ליה וכו' ולמר על"י כי"ב תמלת דף פד: (ח) ד"ה וכו' אף משתגרש להו

חוכל להנשא לכל אדם אחרי קרי ליה מהשתא עיניו נפש א"ע
 דהשתא כל זמן שהיא תחתיו אינו עיניו נפש ידיה והואיל ועיניו נפש
 אינון אמאי יפר חלקו כשתאם מתחתיו חל הגדר ויפר לה לעולם
 כשאר דברי עיניו נפש אלא ש"מ דבעל בכלל צריח הוא וצבדיים
 צבינו לבינה הוא. מאן דפריך הכי ס"ל דאי לאו משום דבעל בכלל
 צריח הוא הוה אמינא דתשמיש עיניו נפש הוא ודלא כרז נחמן
 דלמר לעיל לתשמיש דצריס צבינו לבינה הוא אליבא דר' יוסי: שאני
הא דמוכחא מיתאם דעל היסרא קאפרה נפשא. כלומר צבעל קאפרה
 נפשא משום דלדידיה היא דמשתריא אבל לשאר עולמא לא כאטריכא
 למימר דלא קא משתריא (ו) דצבי דאשא איש היא: וספיקא בצבדיים
 בהך פירקין דצמעשר עני מאי לאיתענוי: ר' אליעזר אומר. הלוקא
 פירות מעם הארץ בשנה השלישית ובא לו להפריש מעשר עני אינו
 צריך לקרות עליו שם מעשר עני דלמעשר ראשון ליכא למיחש דלימי
 לוי ראיא דלא יצדיק עם הארץ ולימידי ליה ולתרומה ליכא למיחש דלא
 נחשדו עמי הארץ על התרומה דלימי צה עון מיתה ומעשר שני ליכא
 בשנה השלישית אבל בתרומת מעשר מייחייב דלא למדנו צה עון מיתה
 אלא (א) מהיקשא דתרומה גדולה והואיל ולא כתיב צה צפירוש
 מיתה מש"ה לא ציית ע"ה (להיקשא) ולא מפריש ממנה תרומת
 מעשר ועל (אומר) מעשר עני אין צריך לקרות עליו אפילו שם מעשר:
 ומכ"ל

[illegible]

דגודר מיורדי הים לאחר שלשים יוש כאן אדם בששעת נדרו הוא מיורדי הים ולאחר מכן קודם שלשים יום נעשה מיוסדי יבשה דתלי ליה האי דינא בפלוגתא דר' ישמעאל ור' עקיבא ולדידן קי"ל כר' עקיבא אסור זו כיון שהיה מיורדי הים בשעת נדרו וכדכתיבא האי ירושלמי בהלכות הרמב"ן ז"ל בפרק ארבעה נדרים וכדכתיבנא לה נמי לעיל (דף ג.) וכיון דתלי ליה להאי דינא בפלוגתא דר' ישמעאל ור' עקיבא מיידי דרי היכי דכחשוטו שהיו בשעת נדרו יורדי הים ואח"כ נעשו יושבי יבשה אסור לר' עקיבא ומותר לרבי ישמעאל הכי נמי כי הוי איפכא דהיינו באותן בני אדם שהיו בשעת נדרו יושבי יבשה ולאחר מכן נעשו יורדי הים אסור לר' ישמעאל ומותר לר"ע ולפוס האי פירושא דפרשא' לא אחי האי ירושלמי כגמרא דילין דהא הכא מסקינן דנהי דאב' דאב' כלל בריות בשעת שזברה אב' הוי שמויגברא

אסורה זו מפני שחזר להיות בכלל בריות אלה לאו בחר באמירה בלחוד אזלינן. וכי תימא רב נחמן מוקי לה למתני' כר' ישמעאל דאזיל בחר שעה שהגדר חל זה ומש"ה קטני דנתגרשה אסורה ליהנות מצעלה ליתא דהא סתם לן תנא דהאי פירקא כר"ע דתנן לקמן [פ"ב:] אמרה הריני נזירה לאחר ל' יום אע"פ ששאת בתוך שלשים יום אין יכול להפר אלא ודאי כי קטני דנתגרשה אסורה לצעלה אפילו רבי עקיבא מודה בה הלכך להאי פירושה גמרא דילן לא אפילו רבי ירושלמי. ונראה לי דליכא למיסמך בהא אגמרא דכני משעבד אחי דגמרא דילן פליגא עלה דלפוס גמרינן אסור בין צבני דכני שחי בכלל לשונו בשעת הגדר בין צבני אדם שחי בכלל לשונו בחר אחר מכן וסבריה דר' עקיבא לא קשיא אהא מלתא כלל משום דהא מילתא תליא בלשון בני אדם ובגמרא דילן סברינן דבכלל לשון בני אדם כולוה בכלל ור"ע במילתיה בחר דרשא דקראי דייק ליה הכי דלא שייך התם לשון בני אדם כלל ובירושלמי אין סברי הני אלא סברי דהמודר מיוחדי הים ודאי להנהו דהוו וירדי הים בשעת עיקר נדרו קא חמין ומש"ה לית ליה לתיקא אלא לידע אדו שעה הוא עיקר נדרו אם שעת האמירה או שעת החלות ומש"ה אמרינן התם דתלי בפלוגתא דרבי ישמעאל ור' עקיבא. האי הוא פירושא דירושלמי ומאן דלא מפרש ליה הכי לא סבר ליה מידי. ובגמרא דילן סברינן דלא תליא בהא מלתא כלל אלא בלשון בני אדם שכולן (ג.) המודר הנאה מאנשי העיר ובה אדם אחד ונשתתף עמם כל ועוד ודאי אפילו בא לעיר אחר שגזר אסור בו וכו"כ הרמב"ם ז"ל סתם בציור הלכותיו אלא ללמוד ממנו שאסור צבני אדם שעה שזה כלל לשונו חיה בגמרא דילן אבל לא לקמור ענין ירושלמי בהלכתיה ובטעמיה אי שיעור ליה מלשון בני אדם בגמרא דילן אבל דמילא אף בחר באמירה אלא באסורה הנאת תשמישם עליה ואי אמרת צעל לאו בכלל בריות הוא **נאחא דהאיסורא קא אסרה נפשא.** לעולם צעלמא לאו בכלל בריות הוא אע"פ דעתה הוא שיהא צעל בכלל איסורא דהאיסורא קאסרה נפשה אלא בתשמיש צעלה ע"כ עיקר נדרה הוא לאסור הנאת תשמישו ונרת צעל לאו בכלל בריות הוא נדרי עיניו נפש הוא ליפר לה לעולם מן היהודים צעלה בכלל איכא לפרושי דכי אמרה נטולה אני מן תשמיש כל היהודים ומש"ה יפר חלקן בלבד ואם נתגרש תהא וכדאסיקנא לעיל [ע"ט:] אלא אי אמרת דצעל לאו בכלל בריות הוא וכי דמתשמיש קאמרה דהא בלא נדרה נמי מיתסרא בהנאת תשמישם ינון ויפר לה לעולם דהא אסיקנא בריש פירקין [סז] דמפר בין לעצמו ועודן שלהן קאמרה אבל אי זבין להו צעל מותרת בזה דא"ר אמאי שיהא נטולה אני מן היהודים תשמיש משמע ולא הנאת פירות ונהי רבא דהיינו תשמיש דצעל קאסרה נפשה: אין אדם לריק (לפרוס) **תרומה** עשר ולתרום תרומת מעשר ונותנה לכהן ומעשר תרומה גופיה

לדעולם בעל לאו בכלל בריות הוא והאי לזרין להפר חלקו כדנ"ג לזעיל גבי הדיא שלא אזי דעלמא בעל בכלל בריות הוא ולכן נדחקו לעשות גירסא אחרת: אין אדם צריך לקרות ש הלוותח מזואה מע"ה צריך להפריש מעשר ראשון ומעשר שני מספקא אזל מעשר

[illegible]

פירוש הרא"ש

[illegible]